

Suomen Kiina-riippuvuudesta

Tulevaisuusvaliokunta, 1.11.2022

Juuso Kaaresvirta
Suomen Pankin nousevien talouksien tutkimuslaitos (BOFIT), Suomen Pankki

Yleiskuva: koko maailman Kiina-riippuvuus vaikuttaa suurelta, ja viime vuosina yhä kasvaneelta

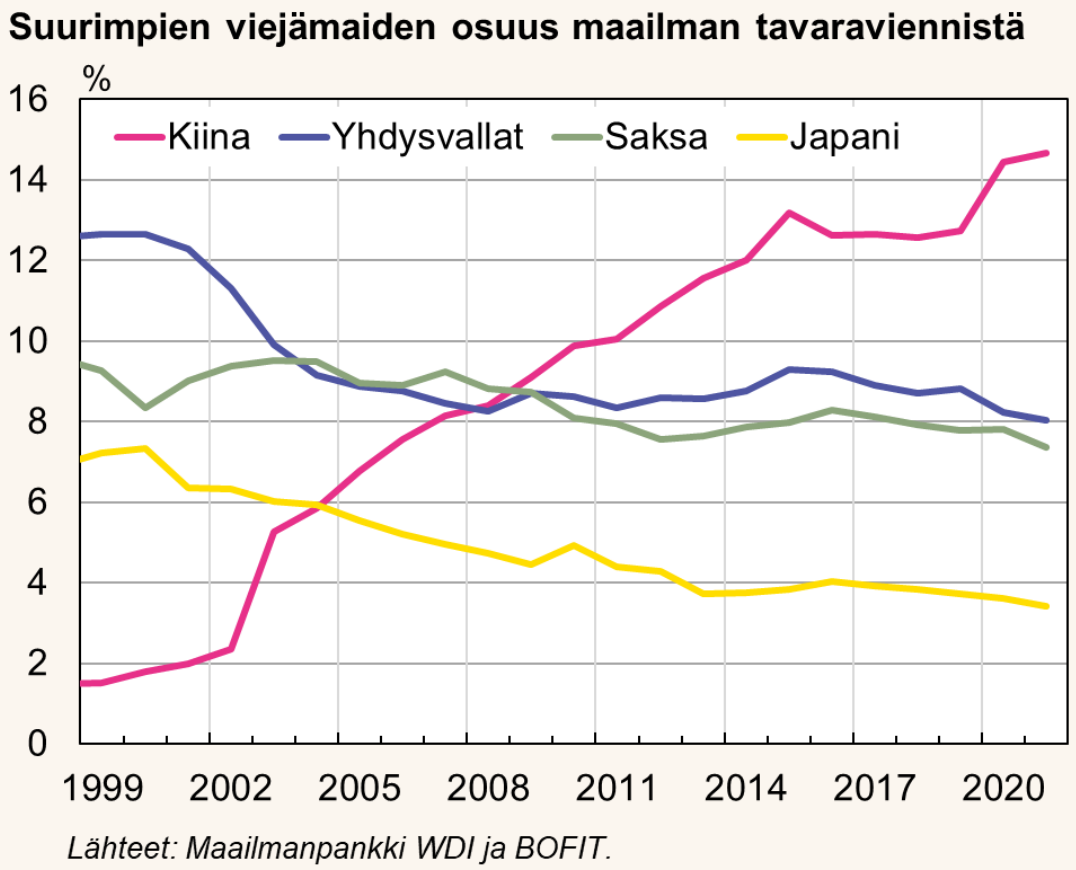

Lähteet: Maailmanpankki WDI ja BOFIT.

- Kiina on maailman 2. suurin talous ja selvästi maailman suurin viejä
- ja joissakin tuotteissa maailman johtava valmistaja.
- Kiinalla maailman suurin vientiteollisuuden tuotantokapasiteetti, ja hyvät logistiikka- ja alihankintaketjut
  - Näiden muuttaminen vaatisi valtavia tuotannollisia investointeja
- Kiina hyvin tärkeä markkina ja tuotantopaikka kv yrityksille. Noin 1/3 Kiinan viennistä on ulkomaisten yritysten tekemää.
- Kiina on hyötynyt valtavasti ulkomaisten yritysten läsnäolosta.
- Me kuluttajat ulkomailla olemme hyötyneet hinta/laatusuhteeltaan hyvistä tuotteista.

SUOMEN PANKKI EUROJÄRJESTELMÄ FINLANDS BANK EUROSYSTEMET

Kiina on Suomellekin tärkeä kauppakumppani, ja tuomme tavaraa kolmanneksi eniten Kiinasta

- Kiinan osuus tavaratuonnista on 9 %.
- Palveluissa Kiina 4-5 % tuonnista. Tästä 60 % liike-elämän palveluita, 25 % kuljetusta 2021.
- Arvonlisällä mitattuna Kiina on Suomelle 4 tärkein ulkomaisen arvonlisän lähde Saksan, Ruotsin ja Yhdysvaltojen jälkeen.

Tärkeimpien maiden osuus Suomen tuonnista

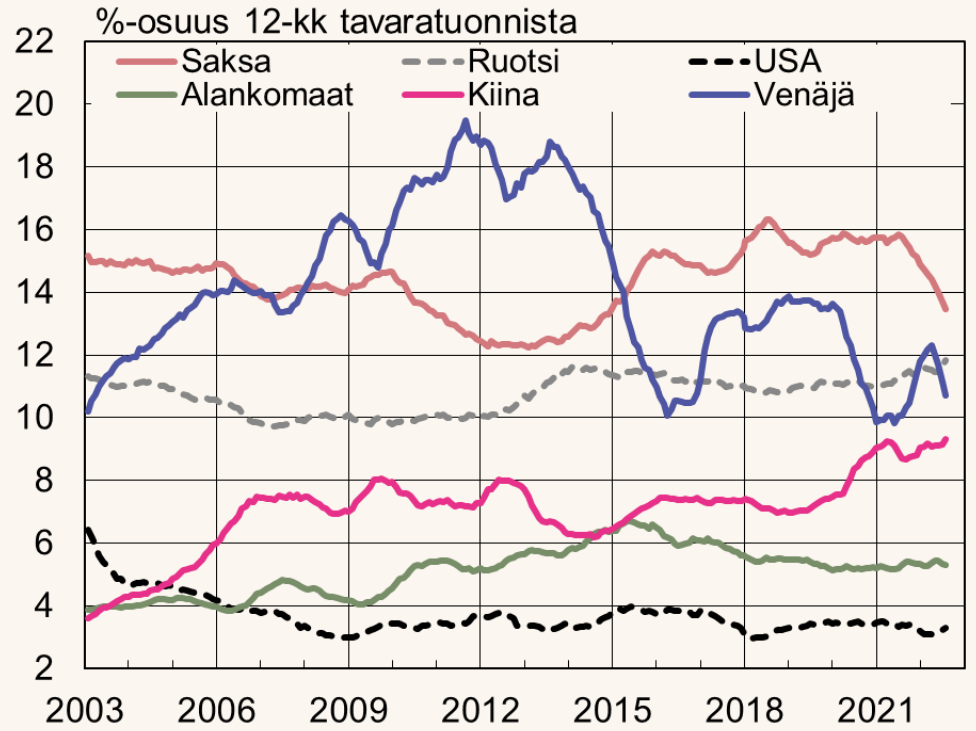

Lähteet: Suomen Tulli, Macrobond ja BOFIT

Arvonlisätilastoista saadaan karkeaa kuvaa Suomen ja muiden maiden Kiina-riippuvuuksista.

OECD:n arvonlisätilastot 2018

Toimiala/sektori (ja sen osuus Suomen arvonlisän kulutuksesta, %)	Kiinalaisen arvonlisän loppukulutus, %-osuus kulutetusta arvonlisästä						
	FIN	FRA	GER	SWE	UK	USA	EU 27
Tekstiilit, vaatteet, kengät ym. (0,6 %)	26	20	19	21	17	30	15
Metallit (0,6 %)	15	17	14	13	17	17	14
Tietokoneet, elektroniikka ja optiset laitteet (1,6 %)	11	19	15	9	12	13	15
Sähkölaitteet (0,8%)	10	15	8	10	13	17	10
Kemia (1,1 %)	9	10	10	9	10	10	9
Kumi- ja muovituotteet (0,6 %)	7	6	5	6	7	9	6
Muut mineraalit kuin metallit (0,6 %)	6	7	7	6	7	11	6
Kalastus (0,1 %)	5	7	16	4	11	11	6
Kaivannaiset (pl. energia) (0,3 %)	5	8	7	5	6	6	6
Metallituotteet (1,2 %)	5	5	4	5	6	8	5
Muu valmistus ja koneiden ja laitteiden korjaus, asennus (1,0%)	5	4	4	6	6	9	4
Maa- ja metsätalous (2,3 %)	5	5	7	5	8	9	5
Kuljetus vesiteitse (0,3 %)	4	8	7	3	3	8	6
Ohjelmointi, konsultointi, tietopalvelut (2,9 %)	4	2	3	4	1	1	2

Lähteet: OECD TiVA ja BOFIT

Samat tuontierät kuin edellä verrattuna EU:n tuontiin (huom. toinen CN8 ja toinen HS6 luokittelu).

	Kiinan %-osuus (min 25 %)		%-osuus koko tuonnista	
Tuonti alkuperämaittain	Suomi CN8	EU HS6	Suomi CN8	EU HS6
85171200 Lähettimet, *matkapuhelimet* soluverkkoja varte	45.8	69.3	1.0	2.3
84713000 Kannettavat automaattiset tietojenkäsittelykonee	64.8	92.0	0.9	1.5
85176200 Laitteet äänen, kuvan tai muun datan vastaanott	41.0	56.4	0.8	1.3
85177000 Osat puhelimia, puhelinten soluverkkoja tai muit	66.5	58.1	0.2	0.3
85076000 Litium-ioni-akut (paitsi käytetyt)	26.8	43.8	0.2	0.3
84718000 Yksiköt automaattisia tietojenkäsittelykoneita var	25.2	56.6	0.1	0.2
85444290 Sähköjohtimet, enintään 1000 V:n nimellisjännite	29.3	53.0	0.1	0.2
84439990 Osat ja tarvikkeet kirjoittimia, kopiokoneita ja tele	27.3	36.4	0.1	0.3
84733020 Elektroniset rakenneyhdistelmät nimikkeen 8471	34.2	53.8	0.1	0.6
63079098 Sovitetut tavarat, m.l. vaatteiden leikkuukaavat, n	75.8	72.7	0.1	0.3
85285210 Monitorit, joita käytetään yksinomaan tai pääasia	53.8	?	0.1	?
94051098 Katto- tai seinävalaisimet, sähköllä toimivat, jolla	32.8	88.1	0.1	0.1
64041990 Jalkineet, joiden ulkopohjat ovat kumia tai muovi	45.4	62.6	0.1	0.2
85049099 Staattisten muuttajien osat, muualle kuulumattor	47.7	45.5	0.1	0.0

Lähteet: Suomen Tulli, YK Comtrade ja BOFIT

SUOMEN PANKKI EUROJÄRJESTELMÄ FINLANDS BANK EUROSYSTEMET

EU:ssa kriittiset riippuvuudet nousivat keskusteluun koronapandemian aikana.

- Kriittiset raaka-aineet, Kiina vahva monissa (esim. harvinaiset maametallit, magnesium, vismutti, germanium)
- Lääkkeiden vaikuttavat osat, Kiina (ja Intia) keskeisiä tuottajia
- Kemikaalit, Kiina joissakin tärkeä tuottaja
- Li-ion akut, Kiina näissä suuri toimija
- Aurinkopaneelit, Kiina keskeinen toimija koko tuotantoketjussa
- Puhdas vety, tähän Kiina panostaa voimakkaasti
- Pilvipalvelut (cloud and edge computing)
- Kyberturvateknologia ja kyvykkyydet, Kiina vahva laitteiden osalta, mutta Kiina on tulossa myös softapuolella
- Puolijohteet, Kiina on tärkeä tuottaja pl. edistyneimmät sirut

Mitä voidaan tehdä?

- Kiina riippuvuuden lievittäminen:
  - Kaupan helpottaminen muiden maiden kanssa
  - Kriittisten tuotteiden tuotannon lisääminen joko Euroopassa tai muualla Kiinan ulkopuolella
  - Suomella on maaperässä joitakin kriittisiä raaka-aineita. Voidaanko tuotantoa lisätä?
  - Kriittisten raaka-aineiden kierrätyksen parantaminen.
- Nykyisten vahvuuksien ylläpitäminen:
  - Kiina haastaa yhä vahvemmin tieteessä, tutkimuksessa ja teknologiassa.
  - Kiina pyrkii murtamaan lännen vahvan aseman standardien asettajana.
  - Yritysten tietoisuutta Kiinaan liittyvistä riskeistä pitää parantaa.

SUOMEN PANKKI EUROJÄRJESTELMÄ FINLANDS BANK EUROSYSTEMET

Kiitos!

Lisää tietoa Kiinasta www.bofit.fi

Tuore BOFIT-Kiina ennuste jaettu liitteenä.

Lisäkalvo. EU määritellyt 30 kriittistä raaka-ainetta. Joukossa ovat mm. harvinaiset maametallit, joissa Kiina on erittäin vahva koko tuotantoketjussa.

- Kiina kattaa
  - 98 % EU:n tarvitsemista harvinaisista maametalleista
  - Yli 80 % EU:n tarvitsemista magnesiumista ja vismutista
  - Monissa muissakin kriittisissä raaka-aineissa merkittävä tuottaja ja lähde EU-maille

Figure 1: Chinese dominance over the rare earth permanent magnets value chain

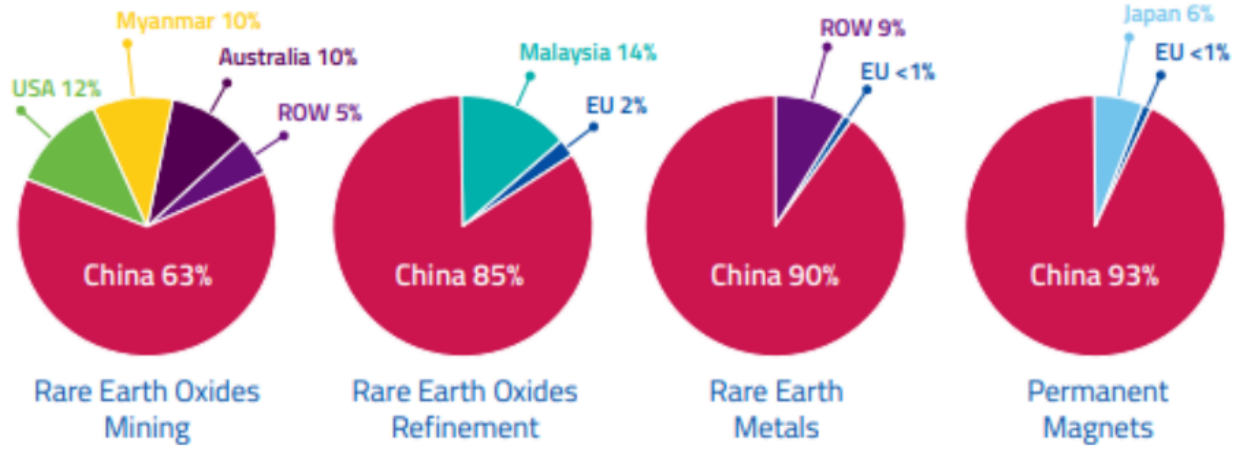

Source: ERMA (2021)

Lähde: EU strategic dependencies and capacities: second stage of in-depth reviews

SUOMEN PANKKI EUROJÄRJESTELMÄ FINLANDS BANK EUROSYSTEMET